

> Retouradres Postbus 20101 2500 EC Den Haag

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Binnenhof 4
2513 AA 's-GRAVENHAGE

**Directoraat-generaal voor
Buitenlandse Economische
Betrekkingen**

Directie Handelspolitiek en
Globalisering

Bezuidenhoutseweg 20
Postbus 20101
2500 EC Den Haag
T 070 379 8911 (algemeen)
www.ez.nl

Behandeld door

dhr. mr. T.D. van Hoolwerff

T 070 379 7305
F 070 379 7221
t.d.vanhoolwerff@minez.nl

Datum 9 december 2009

Betreft Beantwoording vragen over hongerlonen aan werknemers in Azië door
Nederlandse kledingconcerns

Ons kenmerk

BEB/HPG / 9157619

Hierbij zend ik u, mede namens de minister voor Ontwikkelingssamenwerking, de antwoorden op zowel de vragen die zijn gesteld door de leden Vos en Vendrik van 4 september jl. over hongerlonen aan werknemers in Azië door Nederlandse kledingconcerns, als op die van het lid Gesthuizen van 8 september jl. over de schending van arbeidsrechten van vrouwen in Azië door in Nederland actieve bedrijven, welke ter aanvulling dienden op de eerstgenoemde vragen. De vragen werden mij toegestuurd onder de nummers 2009Z15751 en 2009Z15961.

2009Z15751

Vragen van de leden Vos (PvdA) en Vendrik (GroenLinks) aan de staatssecretaris van Economische Zaken over hongerlonen aan werknemers in Azië door Nederlandse kledingconcerns (ingezonden 4 september 2009).

1

Bent u bekend met het bericht "Nederlandse kledingzaken betalen hongerloon aan Aziaten"?¹

Antwoord

Ja.

2

Deelt u de mening dat het ontoelaatbaar is dat een werknemer in dienst van de genoemde bedrijven 85 uur per week moet werken om in het onderhoud van zijn of haar gezin te voorzien? Zo nee, waarom niet?

Antwoord

Ten algemene zijn werkweken van 85 uur ontoelaatbaar.

¹ Nu.nl, 2 september 2009

<http://www.nu.nl/economie/2073468/nederlandse-kledingzaken-betalen-hongerloon-aan-aziaten.html>

3

Deelt u de mening dat dit bericht een signaal is dat de tot nu toe geïnitieerde vrijwillige Maatschappelijke Verantwoord Ondernemen (MVO)-initiatieven prijzenswaardig, doch niet afdoende zijn? Zo nee, waarom niet?

Antwoord

Het is te beschouwen als een signaal dat in gang gezette initiatieven nog niet hebben geleid tot het doel dat zij zich stellen. Uit de reacties van de mogelijk betrokken bedrijven maak ik op dat ook zij het zo zien. In meerdere sectoren zijn bedrijven bezig met het transparanter maken van hun toeleveringsketen om vervolgens een verbetertraject in te gaan, zoals via het Initiatief Duurzame Handel. Een verbetertraject is een langetermijnproces waarin het voeren van een dialoog met belanghebbenden een essentieel element is. Ik hoop dan ook dat een constructieve dialoog naar aanleiding van deze signalen de betrokken bedrijven verder kan helpen bij het invullen van hun verantwoordelijkheid. Dat doet overigens niets af aan de inzet van de regering om het MVO-beleid steeds tegen het licht te houden en te bezien of er mogelijkheden voor verbetering zijn. Zo heeft de Verenigde Staten onlangs een lijst gepubliceerd van 122 producten uit 58 landen waarvoor er belangrijke aanwijzingen zijn dat deze met kinder- of dwangarbeid kunnen zijn gemaakt. Het kabinet heeft een start gemaakt met het in kaart brengen van de relevantie van het Amerikaanse rapport voor de Nederlandse situatie.

4

Deelt u de mening dat de consument een grotere rol zou moeten hebben in het waarderen van de praktijken van de genoemde bedrijven, opdat deze hun personeel beter behandelen? Zo nee, waarom niet?

Antwoord

Ja. Er zijn reeds meerdere keurmerken voor de maatschappijbewuste consument die hem of haar kunnen helpen een maatschappelijk bewustere keuze te maken. De regering is van mening dat het zo inzichtelijk mogelijk moet worden gemaakt voor consumenten om te kunnen kiezen voor producten die zijn gemaakt op een wijze die overeenkomt met de internationale mensenrechtenstandaarden. Afgezien van de vraagstelling van uw Kamer over de Nederlandse kledingconcerns wil ik u er overigens op wijzen dat de Europese Commissie op initiatief van Nederland een onderzoek doet naar aanvullende maatregelen ter bestrijding van kinderarbeid."

2009Z15961

Vragen van het lid Gesthuizen (SP) aan de staatssecretaris van Economische Zaken en de minister voor Ontwikkelingssamenwerking over de schending van arbeidsrechten van vrouwen in Azië door in Nederland actieve bedrijven, naar aanleiding van onderzoek door de Schone Kleren Campagne (ingezonden 8 september 2009).

1

Wat is uw reactie op het artikel "Nederlandse kledingmerken betalen vrouwen hongerloon"², over de schending van mensenrechten van met name vrouwen die werken in fabrieken in Azië waar kleding wordt gemaakt voor de Nederlandse kledingindustrie?

Antwoord

Het is mij bekend dat de Nederlandse kledingindustrie via diverse keteninitiatieven verbetering van arbeidsvoorwaarden en omstandigheden nastreeft. Gelukkig groeien deze keteninitiatieven nog steeds in aantallen deelnemers, zodat de bedrijven samen op coherente wijze invloed kunnen uitoefenen op lokale producenten. Het is een algemeen bekend gegeven dat de arbeidsomstandigheden in landen als Bangladesh en India nog vaak te wensen over laten. Het is goed dat de aandacht gevestigd wordt op de rol die ook Nederlandse bedrijven kunnen spelen om daar verandering in te brengen. Verbetering van arbeidsomstandigheden gaat echter niet van de ene dag op de andere. Ik roep keteninitiatieven op een constructieve dialoog te voeren met textielbedrijven en maatschappelijke organisaties met als doel de arbeidsvoorwaarden in de productielanden in Azië op termijn te verbeteren.

2

Zijn er bij uw weten inmiddels officiële reacties bekend van de bedrijven welke in het rapport worden genoemd? Zo ja, hoe luiden die? Zo nee, bent u dan bereid deze bedrijven om een reactie te vragen? Zo nee, waarom niet?

Antwoord

Zie het antwoord op vraag 4.

3

Bent u, gezien uw antwoorden op eerdere Kamervragen³, bereid om zelf nader onderzoek in te stellen naar de situaties zoals beschreven in het rapport en mogelijke schendingen van mensenrechten in de productieketens van in Nederland actieve bedrijven vast te stellen dan wel uit te sluiten? Zo nee, waarom niet?

² MVO Platform, 2 september 2009

<http://mvoplatform.nl/news-nl/nederlandse-kledingmerken-betalen-vrouwen-hongerloon>

³ Aangangsel Handelingen, vergaderjaar 2008-2009, nr. 3328

Antwoord

Dergelijke initiatieven van de Nederlandse overheid zouden door andere landen worden beschouwd als een inbreuk op hun soevereiniteit. Op diverse andere manieren probeert de regering verbetering van arbeidsomstandigheden te bevorderen. Zo wordt langs de weg van economische diplomatie aandacht gevraagd voor deze wens tot verbetering, bijvoorbeeld door arbeidsomstandigheden te agenderen tijdens bilateraal overleg. Ook worden Nederlandse bedrijven, door middel van voorlichting over MVO, aangezet om ketenverantwoordelijkheid te nemen. Ook via internationale gremia wordt verbetering van arbeidsomstandigheden actief door de regering bevorderd. Zo agendeert het ministerie van SZW via de International Labour Organisation (ILO) dit onderwerp. Daarnaast ondersteunt de Nederlandse regering actief het VN-initiatief Global Compact waarin bedrijven, VN-organisaties, vakbonden en het maatschappelijk middenveld worden opgeroepen een viertal principes op het vlak van arbeidsomstandigheden (afgeleid van de ILO-Verklaring over de fundamentele arbeidsrechten) te integreren.

4

Bent u bereid om met de diverse partijen, te weten de marktpartijen die in het persbericht worden genoemd alsmede de Schone Kleren Campagne, overleg te voeren? Zo nee, waarom niet?

Antwoord

Nadat deze Kamervragen gesteld waren, is er op ambtelijk niveau overleg geweest met zowel de Schone Kleren Campagne (SKC) als met de betrokken bedrijven. SKC betoogt dat de door haar geconstateerde misstanden de bedrijven in directe zin aan te rekenen zijn en dat zij exemplarisch zijn voor de toeleveranciers van de textielbedrijven in Nederland. De betrokken bedrijven kunnen zich moeilijk verweren omdat de beweringen voor hen door de toegepaste onderzoeksmethode noch te bevestigen noch te ontkennen zijn. Bovendien voelen zij zich miskend in hun aanpak en vorderingen op het gebied van arbeidsomstandigheden.

Ik roep partijen op om op ordentelijke en constructieve wijze met elkaar in dialoog te treden over de constatering van SKC en de aanpak en keuzen hierover van het bedrijfsleven. Eventueel zouden de partijen een onafhankelijke bemiddelaar kunnen betrekken om deze dialoog te leiden. Ook het inroepen van de diensten van het Nationaal Contact Punt (NCP) zou tot de mogelijkheden kunnen behoren.

5

Bent u bereid om, in het kader van de door u voorgestane MVO-diplomatie, in overleg te treden met de overheden van de landen waar de productie plaats heeft? Zo nee, waarom niet?

Antwoord

De Nederlandse regering betreft onderwerpen als mensenrechten en arbeidsomstandigheden in haar contacten met de landen in kwestie. Dit gebeurt op bilateraal niveau, bijvoorbeeld tijdens economische missies, maar ook op

**Directoraat-generaal voor
Buitenlandse Economische
Betrekkingen**
Directie Handelspolitiek en
Globalisering

Ons kenmerk
BEB/HPG / 9157619

breder niveau, via bijvoorbeeld onderhandelingen tussen de Europese Unie en dergelijke landen over economische partnerschapovereenkomsten en vrijhandelsovereenkomsten. Zoals in het antwoord op vraag 3 reeds aangegeven, agendeert de regering tevens deze onderwerpen via internationale gremia als de ILO en het VN-initiatief Global Compact.

(w.g.) drs. F. Heemskerk
Staatssecretaris van Economische Zaken